

danne Kursus, men jeg maa dog bemærke, at det vilde være en alt for dyr Ordning for Aftenskolerne at drive Køkkenskolekursus eller Husmoderkursus med saadanne Vandrelærerinder; thi det siger sig selv, at den Løn, disse skal have for at undervise disse faa Timer om Ugen, vil, naar de skal kunne subsistere i vedkommende By, saa længe et Kursus varer — selv om den bliver sat saa lav som vel muligt —, blive alt for høj og ikke staa i noget som helst Forhold til det, som Aftenskolerne ser sig i Stand til at ofre paa dette Omraade. Jeg skal ikke komme ind paa noget specielt Forslag, men jeg kunde tænke mig at henstille til den højtærede Undervisningsministers Overvejelse en Ordning i Retning af, at der overalt ikke alene blev ansat Skolekøkkenlærerinder, men at der hvert Sted var i det mindste een, som, selvfølgelig ikke gratis, men for Betaling, skulde være pligtig at overtage Køkkenskoleundervisningen i Aftenskolerne, for saa vidt saadant maatte ønskes. Jeg er ikke i Stand til at udforme det, men jeg giver Ministeren denne lille Dessin, og jeg haaber, at den højtærede Minister vil finde en eller anden Løsning, som er praktisk.

Jeg skal derefter vende mig til Ministeren for offentlige Arbejder. Det jyske Telefonaktieselskabs Koncession udløb den 1. April 1920 og er ikke siden blevet fornyet. Hele det Telefon- og Telegrafledningsnet, vi har Landet over, har lige fra sin Oprindelse været Genstand for en Mængde Overvejelser, dels her i begge Rigsdagens Ting, dels i Kommissioner, som i den Anledning har været nedsat. I Loven af 14. April 1896 gaves der Staten Eneret til Anlæg og Drift af Telegraf og Telefon m. m. Paa det Tidspunkt var imidlertid Interessen for Telegrafvæsenet for saa vidt ikke brændende, som Staten allerede i Rigsdagssamlingen 1852—53 havde etableret en Telegraflinie, den første, som blev oprettet, nemlig Linien København—Flensborg—Hamborg; og allerede i 1870 blev de 16 private Telegrafelskaber, som efterhaanden var opstaaet, indløst saaledes, at de overgik til Statsdrift. Telegrafvæsenet var altsaa fuldstændig under Statsdrift. Imidlertid siger Loven ikke alene, at Staten skal have Ret til at anlægge Telefon- og Telegraflinier, men hvis private med Statens Tilladelse opretter Telegraf- og Telefonselskaber, skal de have en Koncession fra Staten, saaledes at denne har Indfyldelse, hver Gang Koncessionen skal fornyes.

Hensigten med denne Lov var altsaa,

at man skulde have Koncession paa fremtidige private Anlæg af Telegraf eller Telefon, og at Anlægene skulde kunne indløses af Staten mod Erstatning. I Bemærkningerne til det paagældende Lovforslag hedder det: „Da Telefonen ikke i sit Væsen er forskellig fra Telegrafen, men i Virkeligheden er et Telegrafapparat, der kan benyttes saavel til Samtale som til Befordring af Telegrammer, fremtræder Foreningen af Telefon og Telegraf i Statens Haand saavel fra et teknisk som fra et administrativt og økonomisk Synspunkt som en nærliggende og naturlig Ordning.“ „Det ses da ogsaa“ — hedder det videre — „at Udviklingen i de fleste europæiske Lande gaar i Retning af fuldstændig Statsdrift“. Den daværende Minister for offentlig Arbejder — jeg tror, det var Ingerslev — siger endvidere i sin Fremsættelséstale: „Som bekendt har vi jo Telefonanlæg ud over Landet, som røgtes af Staten, haade til Sverige og over Kolding til Hamborg, og faar nu i Aar Anlæg langt op i Jylland. Paa den Maade vil det være ganske naturligt at tage under nærmere Overvejelse, om Staten ikke i større Omfang end tidligere skal tage sig af Telefonvæsenet. Derfor gaar Forslaget ud paa, at Staten skal have Eneret til at anlægge Telegraf og Telefon og Ret til at indløse de nuværende Telefonanlæg mod Erstatning til Selskaberne eller til dem, som ejer dem.“ Endvidere gør Ministeren opmærksom paa, at denne Fremgangsmaade er i Overensstemmelse med international Ret, idet allerede paa det daværende Tidspunkt, naar undtages Danmark og Sverige, Staten havde Eneret paa Driften af Telegraf- og Telefonvæsenet overalt i Europa.

Ifølge den nævnte Lov blev der udstedt Koncessioner til en Række Telefonselskaber, og disse Koncessioner udløb i Aarene 1918, 1919 og 1920. Der blev da fremsat et Lovforslag; og i Folketingsudvalgets Betænkning af 16. Juni 1919, hvor man altsaa havde taget hele Spørgsmaalet om, hvorvidt Staten nu skulde gribe til at overtage alt Telefonvæsen i Danmark, op til Overvejelse, hedder det, at Lovforslaget indskrænker sig til at gælde Fornyelse af de allerede udløbne midlertidig forlængede Ø-Koncessioner, medens der vil kræves ny Lovhjemmel til at meddele nye Koncessioner for det jyske Omraade, hvis Koncessioner udløber den 1. April 1920. I den vedtagne Lov hedder det da ogsaa i den sidste Paragraf, § 4: „Denne Lov angaar ikke det jyske Omraade, hvis Forhold vil være at ordne ved særlig Lov.“